

Finansloven er log-rolling i metermål

Børsen den 30 november 2023

I mandags præsenterede en stolt finansminister Nicolai Wammen den nye finanslov for 2024. Det 3853 sider lange lovforslag 'L 130' bliver nu Danmarks offentlige sektors budget for finansåret 2024, og dermed, i det store og hele planen, for det offentlige forbrug og langt størstedelen af det offentlige Danmarks aktivitet. På trods af den politisk begejstring er det langt fra imponerende.

Set fra en politisk vinkel er der tale om godt politisk håndværk. Wammen har fået en bred kreds af partier til at enes om et budget med 36 nye tiltag, som Finansministeriet fremhæver i en pressemeddelelse. Som Berlingskes Thomas Bernt Henriksen formulerede det, er det "lunsernes finanslov": Finansministeren har sørget for, at alle kan stemme for hinandens små yndlingsprojekter og har på den måde samlet et bredt flertal.

I politisk økonomi kaldes denne proces for 'log-rolling', hvor alle holder sig for næsen og lover at stemme for en samlet pakke, selvom ingen ville have stemt for alle enkeltdele. På trods af det fine politiske håndværk - der på dansk ofte kaldes 'kompromisets kunst' - er der to væsentlige problemer.

For det første er de mange lunser til oppositionen meget små. Alle de 36 tiltag, der er forhandlet intenst om, fylder blot 888 mio. kr. ud af et samlet budget tæt på 1300 mia. kr. Med andre ord har Christiansborg skændtes om mindre end 0,7 promille af det samlede budget. På trods af den politiske glæde over finansloven, ændrer den således knap et komma i samfundet og rører på ingen måde ved Danmarks langsigtede problemer.

Der er således ingen anerkendelse af behovet for at bremse den offentlige sektors vækst. Finansloven lægger for eksempel op til at spare 400 mio. kr. på administration, hvilket på sigt er ca. 500 stillinger. Det gør næppe megen forskel i den statslige beskæftigelse, der er vokset med 18.500 personer og 9,5 mia.

kr. siden 2011. Der er heller ingen tiltag, der konkret sigter mod at fremme produktiviteten, bortset fra 3 mio. kr. til kræftkirurgi.

Wammens fine håndværk omfatter i stedet en lang række tiltag med en typisk størrelse på blot 1,9 mio. kr., inklusive 100.000 kr. til et flagdagsmagasin for udsendte soldater, halvanden mio. kr. til kokkelandsholdet, og 2 mio. kr. i støtte til madspildsorganisationers transportudgifter.

Langt det meste af det forhandlede budget går til snævre klientinteresser, som er vigtige for partierne, eller enkelte lokale vælgerforeninger.

De er dermed sublime eksempler på, hvordan log-rollingprocessen fordyrer politik.

Som nationaløkonom tror man næsten ikke sine egne øjne, når man ser, hvor det politiske fokus er lagt i forhold til dansk økonomis fundamentale udfordringer.

Finansloven for 2024 er måske dygtigt håndværk, men den er også systembevarende og fordyrer endnu en gang den offentlige sektor, uden den hjælper hverken borgernes økonomi eller erhvervslivets produktivitet.

Christian Bjørnskov